

„Присъствува ли тукъ момчето“? — пита мъртвопровѣрителтъ¹⁾.

— „Не присъствува!“ отвърна сѣдилищния слуга и се затичва да дири.

Касае се работата да се потвърди едно важно обстоятелство. Въ едно тѣжно свѣрталище е умрѣлъ съвсѣмъ внезапно единъ човѣкъ и мъртвопровѣрителтъ се старае сега да узнае дали умрѣлиятъ е ималъ роднини или познати.

При разпитването се узнава, че той само единъ приятелъ имаше — и той бѣ Йо. И сега търсятъ Йо, за да хвърли той каква-го-дѣ свѣтлина въ работата.

Ето че се появява наново сѣдилищниятъ слуга и тоя пѣтъ съ момчето заедно.

Момчето е твърдѣ нечисто, вкоченясало и съвсѣмъ изпарцалено.

— „Какъ се казвашъ?“ пита мъртвопровѣрителтъ строго.

— „Йо“, отвърна момчето и изгледа чиновника втрѣнчено, когато послѣдниятъ го запита за неговото „прѣзиме“.

Друго име освѣнъ Йо той нѣма — пѣкъ изобщо не е чулъ никога, че човѣкъ има нужда отъ второ име. Той не знае сѣщо, че Йо е съкращение отъ едно по-дълго име. За него

то е достатъчно дълго. Може ли той да каже какъ се пише то, какъ вървятъ буквитѣ една слѣдъ друга? Не, той не може да нареди буквитѣ. На други въпроси на мъртвопровѣрителя той отговаря, че нѣма нито майка, нито татко и че никога не е ходилъ на училище. Знае ли отъ кѣдѣ е родомъ? Не! Той даже съвсѣмъ не знае, какво ще рече думата родомъ. Той знае само, че една метла е метла и че е грозно да изкаже нѣкаква неистина. Не можеше да си спомни кой му бѣ говорилъ за метлата и за неистината; ала можеше добрѣ да различи и двѣтъ нѣща. Не му бѣше тѣй ясно, какво ще стане съ него слѣдъ смъртта му, ако той каже на чиновника нѣкоя неистина; ала все мислѣше, че нѣкакво наказание ужасно ще го постигне.

Мъртвопровѣрителтъ клати безпомощно глава. „Показанията на тоя глупакъ не сѣ да ги впише човѣкъ въ протоколъ“, мислѣше той; „туй нѣщо е невъзможно“.

И изоставиха Йо, единствения приятелъ на умрѣлия човѣкъ, като неспособенъ да даде каквото и да е освѣтление върху работата. Ала вѣнъ на улицата, нѣколцина господа го спрѣха и разпитаха на своя глава.

Наистина, Йо, — подъ тѣжнитѣ дрипи, които покриватъ вкочанясанитѣ му членове, тупти благородно сърдце! Йо, който само това можа да каже, че „нищо не знае“ — той знае да запази благодаренъ споменъ къмъ единственото човѣшко същество, което нѣкога му бѣ сторило добрина.

Той разказва на господата за една студена зимна нощ, когато, кръстосвайки улицитѣ, се подслонилъ до една порта — Йо е аслж улично дѣте и живѣе само отъ подаянията на минаващитѣ — човѣкътъ, който сега бѣ умрѣлъ, бѣ го съгледалъ и заговорилъ. Когато човѣкътъ узналъ, че Йо нѣма въ тоя голѣмъ и ши-

¹⁾ Чиновникъ, който се явява веднага, щомъ нѣйдѣ се случи смъртъ, за да провѣри: отъ какво е умрѣло лицето, има ли свои хора, оставя ли нѣщо слѣдъ себе си и пр.